

Skjemainformasjon

Skjema	Norges dokumentarv - nominasjonsskjema
Referanse	1007685
Innsendt	16.06.2016 15:27:43

Sammendrag

Sammendrag

Tittel på dokument(er)/arkiv(er) som nomineres

Minnemateriale etter 22.07.2011. Dokumentasjon fra Bergen.

Sammendrag (maks 3000 tegn)

I forbindelse med terrorangrepet i Oslo og på Utøya den 22. juli 2011 ble det etablert «spontanaltre» eller minnesteder flere steder i Norge, der folk la ned blomster, lys og hilsener i form av tekst, tegninger, gjenstander m.m. Til sammen ble 77 mennesker drept og mer en 150 skadet denne dagen.

I Bergen ble skulpturen «Den blå steinen» et spontanalter/minnested etter at det ble tatt initiativ til å møtes der dagen etter tragedien. Over tusen mennesker møtte opp for å vise sin sorg. Ved denne markeringen og i dagene som fulgte la folk ned blomster og lys, samt hilsener av ulikt slag.

Minnematerialet dokumenterer folks spontane reaksjon etter hendelsen. Det nominerte materialet utgjør dokumentasjon innsamlet og sammenstilt av Bergen Byarkiv, samt dokumentasjon om selve innsamlingen. Sammen med materialet oppbevart ved Riksarkivet og andre arkivinstitusjoner utgjør dette et unikt vitnesbyrd om befolkningens behov for å vise sin sorg, ta avstand fra terror og vise medfølelse med alle som var berørt av tragedien.

Opplysninger om søker

Opplysninger om søker

Navn på søker	Bergen Byarkiv, Bergen kommune
Søkers tilknytning til den nominerte dokumentarven	Forvalter

Kontaktperson(er)

Navn	Ine Merete Baadsvik
Stilling	Rådgiver, Bergen Byarkiv
E-postadresse	ine.baadsvik@bergen.kommune.no
Telefonnummer	55 56 63 93

Fullmaktserklæring

Jeg bekrefter at jeg har fullmakt til å nominere dokumentarven som beskrives i dette nominasjonsskjemaet til Norges dokumentarv

Navn	Ine Merete Baadsvik
Stilling	Rådgiver
Institusjon	Bergen Byarkiv

Identifikasjon og beskrivelse

Identifikasjon og bekskrivelse av dokumentarven

Nøyaktig tittel på dokumentarven, omfang, datering (ytterår) og navn på institusjon/organisasjon som skal stå på et eventuelt diplom

Minnemateriale etter 22.07.2011. Dokumentasjon fra Bergen.

Bergen Byarkivs samling av minnesmarkeringer og behandlingen av disse består av:

- BBA A-5103, Hilsener, minneord og kondolanser etter 22.07.2011
  - o 5,56 hyllemeter
  - o Ytterår 2011-2012
- BKSak nr. 201120079, Korrespondanse i forbindelse med innsamling av minner etter 22.07.2011
  - o Ytterår 27.07.2011-26.06.2012
- Fotodokumentasjon av minnestedet og innsamlingen av materialet
  - o 220 bilder
  - o Ytterår 03.08.2011-01.09.2011
- Digitalisert materiale
  - o 1373 tegninger, hilsener og kort
  - o 265 gjenstander
  - o Ytterår 2011
- Digital utstilling som åpnet ett år etter terrorhandlingen
  - o Ytterår 2012
- Minneprotokoll fra Rådhuset i Bergen
  - o Ytterår 2011
- Avisutklipp angående innsamlingen av minnematerialet
  - o Ytterår august-september 2011
- Minnemarkeringer etter terrorangrepene 22.07.2011 - foreløpig status fra Bergen. PPT-presentasjon av Arne Skivenes 20.09.2011.

Institusjon: Bergen Byarkiv

Visuell dokumentasjon

- 242743192_6_201120079_4.pdf
- 242743192_11_201120079_9.pdf
- 016884.jpg
- 016990.jpg
- 017009.jpg
- 021099.jpg

Kataloginformasjon/arkivbeskrivelse/arkivreferanse

Proveniens (opprinnelse)

Minnematerialet etter 22. juli 2011 er en samling minner lagt ned ved skulpturen «Den blå steinen» på Kong Olav Vs plass i Bergen sentrum, samt ved Bergen Katedralskole, Bergen Handelsgymnas og Arbeiderpartiets partikontor. Minnene ble lagt ned i forbindelse med terrorhandlingene i Oslo og på Utøya 22. juli 2011. Ansatte ved Bergen Byarkiv samlet inn blomster, lys, hilsener og gjenstander med hjelp fra ansatte ved samferdselsetaten i Bergen kommune.

Det innsamlede materialet er mangfoldig og består av tegninger, hilsener, flagg, bamser, gjenstander lagd av barn, pyntegjenstander, plakater, lykter, lys m.m. Materialet dokumenterer folks ønske om å markere sin sympati med etterlatte og overlevende etter terroren og hedre de døde med en siste hilsen, samt et behov for å ta avstand til terrorhandlingen og stå sammen som ett folk. Alt materiale er skannet eller fotografert. Blomstene og lysene inngår ikke i samlingen, men ble sendt til resirkulering for å kunne gjenbrukes ved etablering av mulig minnested . Det ble gjort en kvalifisert kalkyle over omfanget av blomster og lys.

I tillegg til minnematerialet ble minnestedet og innsamlingen dokumentert ved fotografering, dette består av 220 bilder. Korrespondansen i forbindelse med innsamlingen av materialet er dokumentert i Bergen kommunes sakssystem BKSak, denne korrespondansen er innlemmet i arkivet etter minnemarkeringen. Korrespondansen dokumenterer byarkivets tidlige initiativ og diskusjoner omkring måten innsamlingen burde foregå på. Innsamlingen ble gjennomført som en aksjon på dagtid, åpnet av fungerende byrådsleder, og utført med respekt og nennsomhet. Personalet gikk kledd i sort arbeidstøy og det ble ikke brukt søppelsekker, maskiner eller lignende. Minneprotokollen fra Bergen rådhus inngår i det nominerte materialet. På årsdagen for terrorhandlingen ble det åpnet en digital utstilling med et utvalg av materialet.

Samlet gir dette materialet et bilde på folkets reaksjon på en tragedie og det offentlige ønske om å ta vare på minnene for ettertiden.

Bibliografi

Støtteerklæringer

Støtteerklæring

- 242743192_6_201120079_4.pdf
- 242743192_11_201120079_9.pdf
- 016884.jpg
- 016990.jpg
- 017009.jpg
- 021099.jpg

Juridiske forhold

Juridiske forhold

Hvem eier dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Bergen Byarkiv
Adresse	Pb. 7700, 5020 Bergen
Telefon	55 56 62 83
E-post	post.byarkivet@bergen.kommune.no

Hvem forvalter dokumentarven? Oppgi navn og kontaktinformasjon.

Navn	Bergen Byarkiv
Adresse	Pb. 7700, 5020 Bergen
Telefon	55 56 62 83
E-post	post.byarkivet@bergen.kommune.no

Tilgang

Vil det være faktorer som begrenser offentlig tilgang til dokumentene? Beskriv dem i så fall nedenfor.

Det innsamlede materialet er digitalisert og deler av det er publisert i forbindelse med markeringen av ettårsdagen for 22. juli 2011. Korrespondansen i sakssystemet BKSak er offentlig tilgjengelig etter forespørsel. Fotomaterialet og kondolanseprotokollen er også tilgjengelig etter forespørsel.

Av hensyn til pårørende og for å ivareta personvernet, har vi i utstillingen og ved forespørslers utelatt hilsener dedikert til enkeltpersoner samt hilsener underskrevet med fullt navn, samt krenkende hilsener. Dette er også hensyn som blir tatt ved forespørslers om innsyn i materialet.

Opphavsrett

Beskriv den opphavsrettslige statusen til dokumentarven.

Bergen Byarkiv er eier av minnematerialet fra Bergen etter 22. juli 2011.

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Vurdering opp mot utvelgelseskriteriene

Autentisitet

Minnematerialet ble samlet inn i regi av Bergen Byarkiv i tre omganger (03.08.2011, 11.08.2011 og 01.09.2011), kort tid etter at materialet ble skapt. Alt ble pakket i kasser, blomster for seg, lys for seg osv. Pakkingen ble gjort på en verdig måte og alle involverte gikk kledd i svarte arbeidsklær, for å vise respekt for avdøde og pårørende. Dette ble gitt stor oppmerksomhet i pressen og fikk svært god mottakelse blant publikum.

Materialet ble lagt til tørk for så å bli lagt i esker og listeført. Prosessen med innhenting og tørking er fotografisk dokumentert, samt at minnesmaterialet er skannet og fotografert.

Nasjonal betydning

Sammen med materialet oppbevart ved Riksarkivet og ved andre institusjoner er dette materialet et viktig vitnesbyrd over det norske folks reaksjon på etterkrigstidens største terrorhandling i Norge. Bevaring av materialet har stor nasjonal betydning, som en manifestasjon over en sorgreaksjon og som forskningsmateriale. Samlet er materialet en unik kilde til en offentlig sorgprosess og historisk sett et viktig vitnesbyrd på folks spontane reaksjon knyttet til terrorhandlingen 22. juli 2011.

Tilleggsriterier

Dokumentenes nasjonale betydning må bli bekreftet gjennom ett eller flere av disse kriteriene

Tid

Materialet viser til en spesifikk hendelse en dag i 2011; den mest dramatiske handlingen i Norge etter 2. verdenskrig samt reaksjonene på denne.

Sted

Det meste av materialet er knyttet til et spontanalter i form av en stor flat blålig stein, som til vanlig fungerer som et møtepunkt i Bergen sentrum, nærmere bestemt på Torgallmenningen/Kong Olav Vs plass. Den blå steinen ble i første omgang foreslått som et møtested dagen etter tragedien i Oslo og på Utøya. Ved denne samlingen var det mange som la ned blomster og lys, og ble deretter et minnested hvor folk kunne komme og vise sin sorg og respekt. Det har vært bemerket at i motsetning til mange andre spontanaltre ble det sentrale markeringsstedet i Bergen lagt til et ikke-religiøst sted, men til det sentrale treffpunktet i byens sentrum.

I tillegg ble det lagt ned blomster, lys og hilsener utenfor Bergen Handelsgymnas og Bergen Katedralskole. Flere av de omkomne på Utøya var elever ved disse skolene. Det ble også etablert spontanalter utenfor Arbeiderpartiets hovedkontor i Bergen.

Mennesker

Materialet viser et sterkt uttrykk for menneskers reaksjon etter en terrorhandling, samt hvordan barn og voksne viste sin sorg, sinne og omsorg etter terrorhandlingen.

Emne og tema

Det er et rikt materiale i form av barnetegninger som viser sorg, flagg fra ulike nasjoner, dekorerte plakater, gjenstander lagd av barn, barns godt brukte kosedyr, nyinnkjøpte kosedyr, dikt, brev og mye mer.

Form og stil

Det at det er en enkelthendelse som blir dokumentert gjør materialet unikt. Det gir også mulighet til å sammenligne denne hendelsen med andre hendelser som har utløst en lignende kollektiv reaksjon, som for eksempel Kong Olavs død i 1991.

Sosial, åndelig eller kulturell verdi

Innsamlingen av materialet fikk mye oppmerksomhet både av forbigående og av media. Stort sett var det positiv respons på at materialet skulle tas vare på. Materialet vil ha stor betydning for ettertiden, både for pårørende og for forskere.

Utfyllende opplysninger

Utfyllende opplysninger

Sjeldenhet

Det at det er en enkelthendelse som blir dokumentert gjør materialet unikt. Det gir også mulighet til å sammenligne denne hendelsen med andre hendelser som har utløst en lignende kollektiv reaksjon, som for eksempel Kong Olavs død i 1991.

Integritet

I perioden fra de første minnene ble lagt ned ved Den blå steinen til første innsamling var det noen få regnbyger. Derfor ble en liten del av materialet skadet av fukt. Det fuktige materialet ble straks lagt til tork i byarkivets lokaler og dermed reddet fra videre ødeleggelse.

Representativitet

Sammen med materialet fra Riksarkivet, og andre arkivinstitusjoner, dokumenterer minnematerialet fra Bergen det norske folks reaksjon på en bestemt hendelse i Norges historie, som vil bli husket for ettertiden.

Konsultasjon og samtykke

Konsultasjon og samtykke

Har dokumentarvens eier(e) og forvalter(e) blitt orientert om og godkjent nominasjonen?

Ja

Vurdering av risiko

Vurdering av risiko

Gi en beskrivelse av i hvor stor grad den nominerte dokumentarven er truet.

Oppbevaringsforholdene er meget gode.

Bevaringsplan

Bevaringsplan

Inngår dokumentarven i en bevaringsplan?

Ja

Hvis ja, last opp et sammendrag av bevaringsplanen. Hvis nei, last opp opplysninger om de nåværende bevaringsforholdene og forvaltningen av dokumentarven.

Vedlegg

- 242743192_6_201120079_4.pdf
- 242743192_11_201120079_9.pdf
- 016884.jpg
- 016990.jpg
- 017009.jpg
- 021099.jpg

Resultat og tilleggsinformasjon

Resultatet av nominasjonen og ev. tilleggsinformasjon

Hva ønsker din institusjon å oppnå ved å få dokumenter innskrevet i Norges dokumentarv? Kom med eventuell tilleggsinformasjon som støtter en innskriving i Norges dokumentarv.

Vårt formål med å få samlingen, korrespondansen i BKsaker, fotografiene og nettutstillingen innskrevet i Norges dokumentarv er å oppnå et større fokus på dette unike kildematerialet som viser en spontan sorgreaksjon. Videre ønsker vi å supplere materialet til Riksarkivet, som alt er på dokumentarvlisten, og synliggjøre at arbeidet med å sikre denne dokumentarven tok mange ulike former rundt i landet.